

อัตลักษณ์การแสดงในงานประเพณีจังหวัดสุโขทัย

Performance Identity in Sukhothai Festivals

สมบูรณ์ พนเสาวภาคย์
วิทยาลัยนาฏศิลปสุโขทัย
Somboon Panasaowapak
Sukhothai College of Dramatic Arts, Bunditpatanasilpa Institute
Email: somboon2508nu@gmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัย เรื่อง อัตลักษณ์การแสดงในงานประเพณีจังหวัดสุโขทัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) รูปแบบ องค์ประกอบการแสดง วิธีการรำพื้นบ้านในงานประเพณีของจังหวัดสุโขทัย และ 2) อัตลักษณ์การแสดงในงานประเพณีจังหวัดสุโขทัย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวบรวมข้อมูล โดยการสังเกต สัมภาษณ์ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม ได้แก่ การสังเกตแบบ ไม่มีส่วนร่วม และแนวทางการสัมภาษณ์จากกลุ่มให้ข้อมูลหลักทางด้านวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นอัตลักษณ์ของ แต่ละอำเภอ จำนวน 10 คน เพื่อรวบรวมข้อมูลและนำความรู้ที่ได้มาวิเคราะห์ สรุปผลตาม วัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นในการศึกษา ดังนี้

จากการศึกษา พบว่า 1) รูปแบบ องค์ประกอบและวิธีการรำพื้นบ้านในงานประเพณีของจังหวัดสุโขทัย มีรูปแบบการแสดงเป็นการรำหมู่ระหว่างชายหนุ่ม หญิงสาวและรำหมู่หญิงล้วน ปฏิบัติทำรำเคลื่อนตัว ประกอบในขบวนพร้อมกับจังหวะดนตรี ลักษณะของการแสดงเป็นการแสดงประเภทรำเป็นกลุ่มบนเวที และรำหมู่ในรูปแบบของขบวน องค์ประกอบในการแสดงประกอบด้วย 1. ผู้แสดง 2. สถานที่ที่ใช้แสดง 3. โอกาสที่แสดง 4. การแต่งกายมีความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น และ 5. ดนตรีประกอบการแสดง ประกอบด้วยเครื่องดนตรีดำเนินทำนอง เครื่องกำกับจังหวะและเครื่องควบคุมจังหวะ ด้านวิธีการรำมีการใช้อวัยวะในส่วน ของร่างกาย การใช้ศีรษะและลำตัว การใช้มือ แขนและการใช้ขาและเท้าและ 2) อัตลักษณ์การแสดงในงานประเพณีจังหวัดสุโขทัยใน 7 อำเภอมี 2 ประเด็น ได้แก่ ด้านการจัดการแสดง และด้านเครื่องแต่งกาย ด้านการจัดการแสดง แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1. รูปขบวน และ 2. ขั้นตอนการแสดง ส่วนด้านเครื่องแต่งกาย แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1. เสื้อที่สวมใส่ 2. ผ้านุ่ง และ 3. ลักษณะการพาดผ้าสไบ

คำสำคัญ: อัตลักษณ์; การแสดง; งานประเพณี

Abstract

The research entitled “Performance identities in Sukhothai festivals” aims to study 1) forms, components, and methods of traditional dance in the festivals of Sukhothai province, 2) the identities through the performances. Documents, textbooks, related researches, and interviewing with those who are involved in the shows were gathered and collected. The research tools in the data documenting were non-participating observation and interview forms associated with the cultural and festival information which is considered as the identities in each subdistrict. Ten informants were elicited combining, analyzing, concluding the data according to the objectives as the issues mentioned.

The results found that 1) group dance between lad and lass and female dance group were practically shown dancing through the parade with the musical rhythm or on the stage. The components were 1. Performers 2. Place 3. Occasion 4. Unique and local costume 5. Sound ; leading melody and controlling rhythm instruments. In terms of dancing process, parts of body ; head and body, hands, arms, legs and feet were employed. 2) the identities of the performances in seven subdistricts were divided into two parts ; 1. Parade patterns 2. Performative steps 3. Costume ; 1. Top 2. Sarong 3. Sash or Breast cloth

Keywords: Identity; Performance; Festivals.

บทนำ

อาณาจักรสุโขทัยตั้งแต่เริ่มก่อตั้งจนกลายเป็นจังหวัดสุโขทัยในปัจจุบัน (พ.ศ. 2567) แบ่งการปกครองออกเป็น 9 อำเภอ 1. อำเภอเมืองสุโขทัย 2. อำเภอบ้านด่านลานหอย 3. อำเภอคีรีมาศ 4. อำเภอกงไกรลาศ 5. อำเภอศรีสัชนาลัย 6. อำเภอศรีสำโรง 7. อำเภอสวรรคโลก 8. อำเภอศรีนครและ 9. อำเภอทุ่งเสลี่ยม มีคำขวัญประจำจังหวัดว่า “มรดกโลกล้ำเลิศ กำเนิดลายสือไทย เล่นไฟลอยกระทง ดำรงพุทธศาสนา งามตาผ้าตีนจก สังคโลกทองโบราณ สักการแม่ย่าพ่อขุน รุ่งอรุณแห่งความสุข” สะท้อนให้เห็นความอุดมสมบูรณ์ ประชาชนอยู่ดีกินดี มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีศิลปวัฒนธรรม ประเพณีที่งดงาม อีกทั้งเป็นแหล่งการเรียนรู้ด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดีที่สำคัญจนได้รับคัดเลือกให้เป็น 1 ในเมืองมรดกโลกจากองค์การยูเนสโก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 (วัฒนธรรมจังหวัดสุโขทัย, 2563 : 14)

จากคำขวัญประจำจังหวัดพบว่า จังหวัดสุโขทัยมีประเพณีและศิลปะที่เป็นอัตลักษณ์เฉพาะหลายด้าน ด้านประติมากรรมพบว่ามีพระพุทธรูปที่งดงามเป็นลักษณะเฉพาะของสุโขทัย คือพระพักตร์รูปไข่ พระเกตุมาลาเป็นเปลวรัศมี พระขนงโก่งคมสันดั่งคันศร มีพระกรรณยาวตอนบนเป็นมุมแหลม พระโอษฐ์เล็กและบาง พระกายอ่อนช้อย พระกรเรียวยาวจรดพระนาภี (วัฒนธรรมจังหวัดสุโขทัย, 2533 : 21) ด้านประเพณีพบว่าประเพณีลอยกระทงเผาเทียนเล่นไฟเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ มีรูปแบบการจัดงานแสดงถึงวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนา ในด้านศิลปะการแสดงซึ่งปรากฏหลักฐานจากศิลาจารึกว่ามีระบำ...เต็นมาตั้งแต่ต้นสมัยสุโขทัย (พ.ศ. 1781 – 2117) มีการสืบทอดต่อเนื่องเป็นศิลปะ

ภูมิปัญญาที่เป็นของพื้นบ้านในแต่ละอำเภอของจังหวัดสุโขทัย แต่ด้วยพลวัตทางสังคมทั้งด้านเศรษฐกิจและวิถีชีวิตทำให้ศิลปะพื้นบ้านเหล่านั้นมีความแตกต่างกัน

ศิลปะพื้นบ้านของแต่ละอำเภอมีอัตลักษณ์ของตนเอง เช่นลักษณะการแสดงแห่ชุกของอำเภอบ้านด่านลานหอย มีการผูกเป็นเรื่องราว ผู้แสดงแต่งกายตามตัวละครในท้องเรื่อง ลักษณะการแสดงมังคละหลวงของอำเภอเมือง เป็นขบวนกลองมังคละประโคนนำหน้าขบวนแห่ บรรเลงในโอกาสแห่พระ แห่นาค ทอดกฐิน ทอดผ้าป่า งานประเพณีสงกรานต์ และประเพณีลอยกระทงเผาเทียนเล่นไฟ ประเพณีแห่น้ำขึ้นโฮง สรงน้ำเจ้าหมื่นดั่ง ของอำเภอศรีสัชชนาลัย มีลักษณะเป็นขบวนแห่ประกอบด้วยขบวนตุง ขบวนช้าง ขบวนแห่ของกลุ่มแม่บ้าน การแสดงบวชช้างของอำเภอศรีสัชชนาลัย มีลักษณะเป็นขบวนแห่นาคด้วยขบวนช้าง งานวันพ่อขุนรามคำแหงมหาราช และงานประเพณีลอยกระทงเผาเทียนเล่นไฟ จังหวัดสุโขทัย มีขบวนแห่จาก 9 อำเภอในจังหวัดสุโขทัยและมีการแสดงประกอบการเผาเทียนเล่นไฟ (วัฒนธรรมจังหวัดสุโขทัย, 2563 : 22)

ดังนั้นในฐานะที่จังหวัดสุโขทัยมีศิลปะที่รุ่งเรืองมาแต่อดีต มีการสืบทอดความเป็นพื้นบ้านอยู่ในการรำตามประเพณีของแต่ละอำเภออย่างชัดเจน ทำให้ผู้วิจัยซึ่งเป็นอาจารย์สอนนาฏศิลป์ไทยในวิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัยสนใจศึกษาอัตลักษณ์การรำพื้นบ้านของจังหวัดสุโขทัยเพื่อเป็นการนำร่องการศึกษาอัตลักษณ์การรำพื้นบ้านของแต่ละจังหวัดซึ่งมีความแตกต่างกันตามบริบททางพื้นที่และวิถีชีวิตของแต่ละชุมชนให้คงอยู่และสามารถนำมาเป็นต้นทุนในการสร้างสรรค์การแสดงที่เหมาะสมกับยุคสมัยให้เกิดประโยชน์ต่อวงการนาฏศิลป์ไทยทั้งยังเป็นแนวทางหนึ่งในการช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัยโดยจัดทำเป็นข้อมูลหนึ่งเพิ่มเติมในการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปสนใจใคร่รู้จักและมาท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัยมากขึ้น ทั้งนี้ส่งผลในด้านการเพิ่มพูนรายได้เข้าสู่ท้องถิ่นและเป็นการแสดงภูมิปัญญาของคนท้องถิ่นจังหวัดสุโขทัยที่สืบทอดกันมาจากรุ่นสู่รุ่นเป็นมรดกทางศิลปการแสดงที่สำคัญต่อชุมชนและประเทศชาติสืบไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบ องค์ประกอบและวิธีการรำพื้นบ้านในงานประเพณีของจังหวัดสุโขทัย
2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์อัตลักษณ์การรำพื้นบ้านของจังหวัดสุโขทัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Quality Research) กำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ถูกเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้ 1) เป็นบุคคลสำคัญในด้านวัฒนธรรมกองการศึกษาและวัฒนธรรมเทศบาลตำบล อำเภอ ศิลปินพื้นบ้านทั้ง 7 อำเภอ โดยมีหลักในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลคือเป็นผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับงานด้านวัฒนธรรมกองการศึกษา วัฒนธรรมเทศบาลตำบล อำเภอทั้ง 7 อำเภอในจังหวัดสุโขทัย จำนวน 7 คน และ 2) กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับงานการแสดงในประเพณีจังหวัดสุโขทัยทั้ง 7 อำเภอ มีประสบการณ์เคยร่วมงาน ร่วมแสดง ในงานประเพณีของจังหวัดสุโขทัย แบ่งเป็น กลุ่มบุคคลที่เคยร่วมงานการแสดงในประเพณีจังหวัดสุโขทัยทั้ง 7 อำเภอ ในฐานะของผู้ฝึกซ้อมหรือผู้ควบคุมการแสดง จำนวน 5 คน และกลุ่มผู้ปฏิบัติ เป็นผู้ร่วมแสดงหรือร่วมออกแบบท่ารำในงานประเพณีจังหวัดสุโขทัยทั้ง 7 อำเภอ มีประสบการณ์มาแล้วอย่างน้อย 2 ปี จำนวน 3 คน

เครื่องมือการวิจัย ใช้แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมและใช้แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง ดังนี้

1. แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาอัตลักษณ์การแสดงในประเพณีของจังหวัดสุโขทัยการแสดงในประเพณีจังหวัดสุโขทัย ในประเด็นการใช้โครงสร้างของร่างกาย มือ เท้า แขน ขา การเคลื่อนไหวร่างกาย การใช้พลัง การถ่ายน้ำหนัก ตั้งแต่เริ่มต้นจนจบทุกกระบวนการท่า ในการสร้างแบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมนี้ผู้วิจัยได้สร้างประเด็นที่ใช้ในการสังเกตเกี่ยวกับการใช้ร่างกายในแต่ละส่วน และการเคลื่อนไหวร่างกาย

2. แบบสัมภาษณ์ ในงานวิจัยฉบับนี้ใช้แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง ใช้สำหรับสัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักทางด้านวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นอัตลักษณ์ของแต่ละอำเภอในประเด็นเกี่ยวกับการแสดงในประเพณีของจังหวัดสุโขทัย ลักษณะเฉพาะของการแสดง การใช้โครงสร้างของร่างกาย มือ เท้า แขน ขา ในการสร้างแบบสัมภาษณ์ผู้วิจัยจัดทำแนวคำถามเพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์

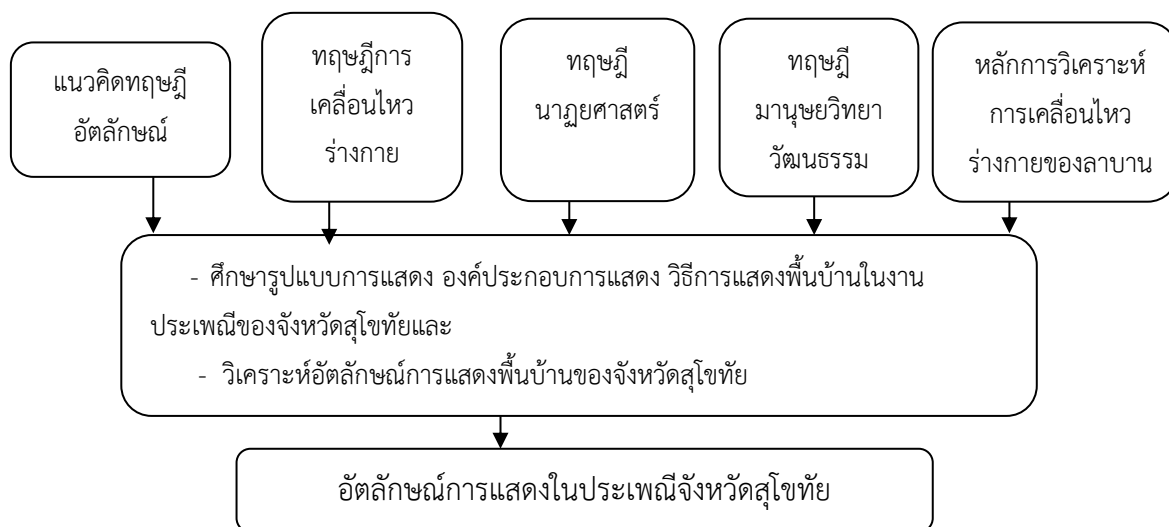
เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสังเกตจากวิถีทัศนัยการแสดงและลงพื้นที่รับชมการแสดงในประเพณีจังหวัดสุโขทัยทั้ง 7 อำเภอ ได้แก่ 1.รำมั่งคละ 2. รำกลองยาว 9 ท่า 3. รำโทน ศรีนคร 4.รำชาวนา 5. ฟ้อนปราสาทไหว 6. ฟ้อนไทยพวนประกอบกุ่มห่อหุ้มและ 7.ระบำชาวดินรำพัน และใช้แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง สัมภาษณ์กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักทางด้านวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นอัตลักษณ์ของแต่ละอำเภอ มีประเด็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะการจัดการแสดง ลักษณะเฉพาะของเครื่องแต่งกาย ลักษณะการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลและการสัมภาษณ์เป็นรายกลุ่ม มีการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความครบถ้วนตรงประเด็นตามวัตถุประสงค์การวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจำแนกออกมาเป็นประเด็นตามวัตถุประสงค์ จากข้อมูลที่ได้จากเอกสาร การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วมโดยการสังเกตจากวีดิทัศน์การแสดงและลงพื้นที่รับชมการแสดงในประเพณีจังหวัดสุโขทัยทั้ง 7 อำเภอ ได้แก่ 1.รามังคละ 2. รำกลองยาว 9 ท่า 3. รำโชนศรีนคร 4.รำชาวนา 5. ฟ้อนปราสาทไหว 6. ฟ้อนไทยพวนประกอบกุ่มหลุยซุ่มและ 7.ระบำชาวดินรำพัน และใช้แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้างใช้สำหรับสัมภาษณ์กลุ่มผู้รู้ให้ข้อมูลหลักทางด้านวัฒนธรรมประเพณีที่เป็นอัตลักษณ์ของแต่ละอำเภอ มีประเด็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะการจัดการแสดง ลักษณะเฉพาะของเครื่องแต่งกาย ลักษณะการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคลและการสัมภาษณ์เป็นรายกลุ่ม จากนั้นนำมาวิเคราะห์และจัดกระทำข้อมูลให้เป็นระบบตลอดจนหาความหมายแยกแยะองค์ประกอบทั้งในลักษณะเชื่อมโยงและลักษณะหาความสัมพันธ์ของข้อมูลทั้งหมด ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลแบบสร้างข้อสรุป มีการจำแนกข้อมูลแล้วหาความสัมพันธ์ของข้อมูลโดยการวิเคราะห์หาข้อสรุปตามประเด็นต่าง ที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ นำข้อมูลที่ได้มารวบรวมวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนองานในรูปแบบของการพรรณนาวิเคราะห์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิจัยเรื่อง อัตลักษณ์การแสดงในประเพณีจังหวัดสุโขทัย ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทฤษฎีอัตลักษณ์ ทฤษฎีการเคลื่อนไหวร่างกาย ทฤษฎีนาฏยศาสตร์ ทฤษฎีมานุษยวิทยาวัฒนธรรม (สุรพล วิรุฬห์รักษ์, 2547 : 57) และหลักการวิเคราะห์การเคลื่อนไหวร่างกายของลาบาน (ชมนาด กิจจันทร์, 2547 : 24) มาใช้ในการศึกษารูปแบบการแสดง ศึกษาองค์ประกอบการแสดง วิธีการรำฟ้อนบ้านในงานประเพณีของจังหวัดสุโขทัยและศึกษา วิเคราะห์อัตลักษณ์การแสดงฟ้อนบ้านของจังหวัดสุโขทัย ดังภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ พบว่า 1) รูปแบบ องค์ประกอบและวิธีการรำพื้นบ้านในงานประเพณีของจังหวัดสุโขทัย มีรูปแบบการแสดงเป็นการรำระหว่างชายหนุ่ม หญิงสาวและรำหมู่หญิงล้วน ปฏิบัติทำรำเคลื่อนตัวประกอบในขบวนพร้อมกับจังหวะดนตรี ลักษณะของการแสดงเป็นการแสดงประเภทรำเป็นกลุ่มบนเวที และรำหมู่ในรูปแบบของขบวน เมื่อถึงหน้าประธานจะหยุดอยู่กับที่เพื่อแสดงตั้งแต่ท่าแรกจนจบกระบวนท่ารำ จากนั้นจึงเคลื่อนขบวนพร้อมกับปฏิบัติทำรำจนถึงจุดหมาย รูปขบวนแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1) ส่วนนำ เป็นขบวนทิดพระเกียรติแสดงถึงเอกลักษณ์ที่โดดเด่นในพื้นที่ เมื่อไปถึงจุดหมายปลายทางนำอุปกรณ์สิ่งของที่ใช้ถือ นำขึ้นไปวางยังสถานที่อันเป็นที่สักการะเคารพนับถือของประชาชน 2) ส่วนของการแสดง แสดงให้เห็นถึงศิลปะการแสดงพื้นบ้านในแต่ละพื้นที่ ทั้งดนตรีและการแสดงที่เน้นลักษณะของการสร้างสรรค์การแสดงของแต่ละท้องถิ่น ส่วนการแสดงแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่การแสดงในขบวนขณะเคลื่อนที่ และการแสดงในขบวนขณะหยุดอยู่กับที่ นำเสนอการแสดงต่อหน้าประธานและผู้ร่วมงานเมื่อจบการแสดงขบวนจึงเคลื่อนต่อไป การแสดงของแต่ละอำเภอมีลักษณะเฉพาะของท้องถิ่น และ 3) ส่วนของผู้เข้าร่วมขบวน เป็นส่วนของประชาชนแต่ละพื้นที่เข้าร่วมขบวน มีการกำหนดการแต่งกายให้มีความสวยงาม โดยใช้ผ้าทอที่เป็นลักษณะเฉพาะของชาวสุโขทัยเน้นความพร้อมเพรียงให้เป็นไปในแนวเดียวกัน

ลักษณะของการแสดงเป็นการแสดงประเภทรำหมู่ในรูปแบบของขบวน ที่เคลื่อนที่จากจุดเริ่มต้นไปถึงจุดหมายคือสถานที่ทำพิธี แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ขบวนเคลื่อนที่ เริ่มจากจุดเริ่มต้นถึงหน้าประธานหรือบริเวณที่กว้างที่ต้องการให้เริ่มการแสดงอยู่กับที่ ตอนที่ 2 ขบวนรำอยู่กับที่ เมื่อขบวนมาถึงหน้าประธานหรือลานการแสดง ปฏิบัติทำรำต่อหน้าประธานและผู้ร่วมงานโดยนำเสนอการแสดงตั้งแต่ท่าแรกถึงท่าสุดท้ายต่อหน้าประธานและผู้ร่วมงานเมื่อจบการแสดงแล้วขบวนจึงเคลื่อนต่อไปและตอนที่ 3 ขบวนเคลื่อนที่จากลานการแสดงถึงจุดหมายเพื่อนำอุปกรณ์ต่างๆที่ถือในส่วนนำขึ้นไปวางยังจุดหมาย

องค์ประกอบในการแสดงประกอบด้วย 1. ผู้แสดง ใช้ผู้แสดงชายและหญิง ในการแสดง ชุด รำมั่งละคร คณะ ศ ราชพฤกษ์ศิลป์ ส่วนการแสดงรำกลองยาว 9 ท่า รำโทนครินทร์ รำชาวนา ฟ้อนปราสาทไหว ฟ้อนไทยพวนประกอบกุ่มหุ่ยซุ่มและระบำชาวดินร่ำพัน ใช้ผู้แสดงหญิงล้วน จำนวนผู้แสดงตั้งแต่ 8- 10 คนขึ้นไป 2. สถานที่ใช้แสดง แสดงตามขบวนแห่ ลานการแสดง หรือบริเวณที่ ผู้ว่าจ้างให้แสดง 3. โอกาสที่ใช้แสดง แสดงในงานมงคลและงานรื่นเริง ได้แก่ งานทอดกฐิน งานมงคลสมรส งานอุปสมบท และร่วมแสดงในขบวนแห่งานประเพณีสำคัญของไทย งานเทศกาลประจำปี งานประเพณีของชุมชน ประเพณีลอยกระทง ประเพณีสงกรานต์ 4. การแต่งกายมีลักษณะการแต่งกายที่มีรูปแบบที่ใกล้เคียงกัน มีความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น และ 5. ดนตรีประกอบการแสดง ประกอบด้วยเครื่องดนตรีดำเนินทำนอง เครื่องกำกับจังหวะและเครื่องควบคุมจังหวะการแสดง

ด้านวิธีการรำ ผู้วิจัยนำทฤษฎีการเคลื่อนไหวร่างกายของลาบานและทฤษฎีการเคลื่อนไหวร่างกายมาศึกษาวิธีการรำ วิเคราะห์การเคลื่อนไหวร่างกายของผู้แสดง ศึกษาการใช้อวัยวะของร่างกาย ได้แก่ การใช้ศีรษะและลำตัว การใช้มือ แขนและการใช้ขาและเท้า พบว่า

ลักษณะของการใช้ศีรษะและลำตัว ในการแสดงมีลักษณะศีรษะตั้งตรงและการเอียงศีรษะตามลำตัวมากที่สุด และไม่ปฏิบัติมากเกินไปจะขาดความสมดุล ทำให้ดูไม่เป็นธรรมชาติ

ลักษณะของการใช้มือและแขน ไม่เน้นระดับมือ และสัดส่วนของท่ารำ ลักษณะการตั้งวงเป็นวงโค้งเหนือศีรษะ ไม่หักข้อมือ ไม่เก็บข้อศอก มีระดับสูงและโค้งไม่ได้สัดส่วนตามรูปแบบนาฏศิลป์ แต่ดูสวยงามในลักษณะของการแสดงพื้นบ้านที่มีเอกลักษณ์ของความเป็นพื้นบ้าน ได้แก่ การจีบ มีจีบคว่ำและจีบหงาย เป็น

การจีบโดยนำปลายนิ้วชี้มาจรดกับนิ้วหัวแม่มือ นิ้วที่เหลือไม่กรีดออกเป็นรูปพัดคลี่และไม่หักข้อมือ การจีบ ส่งหลัง มีลักษณะไม่หักข้อมือและไม่ส่งแขนไปด้านหลังให้ตึง

ลักษณะการใช้ขาและเท้าในการแสดงแต่ละชุด พบมากได้แก่การก้าวเท้า การเตะเท้า การย่อเท้า ลักษณะการก้าวเท้าไม่เปิดส้นเท้าหลัง การเตะเท้าจะใช้ส่วนปลายของนิ้วเท้าวางที่พื้น ไม่เปิดปลายนิ้วเท้า ลักษณะการก้าวเท้าวางเต็มฝ่าเท้าไม่เปิดส้นเท้า

ผลการศึกษาข้อมูลตามวัตถุประสงค์ที่2 พบว่า 2) อัตลักษณ์การรำพื้นบ้านของจังหวัดสุโขทัย พบในการแสดงแต่ละชุดได้แก่ 1. ด้านการจัดการแสดง และ 2. ด้านเครื่องแต่งกาย

1. ด้านการจัดการแสดง แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1.1. รูปขบวน และ1.2. ขั้นตอนการแสดง

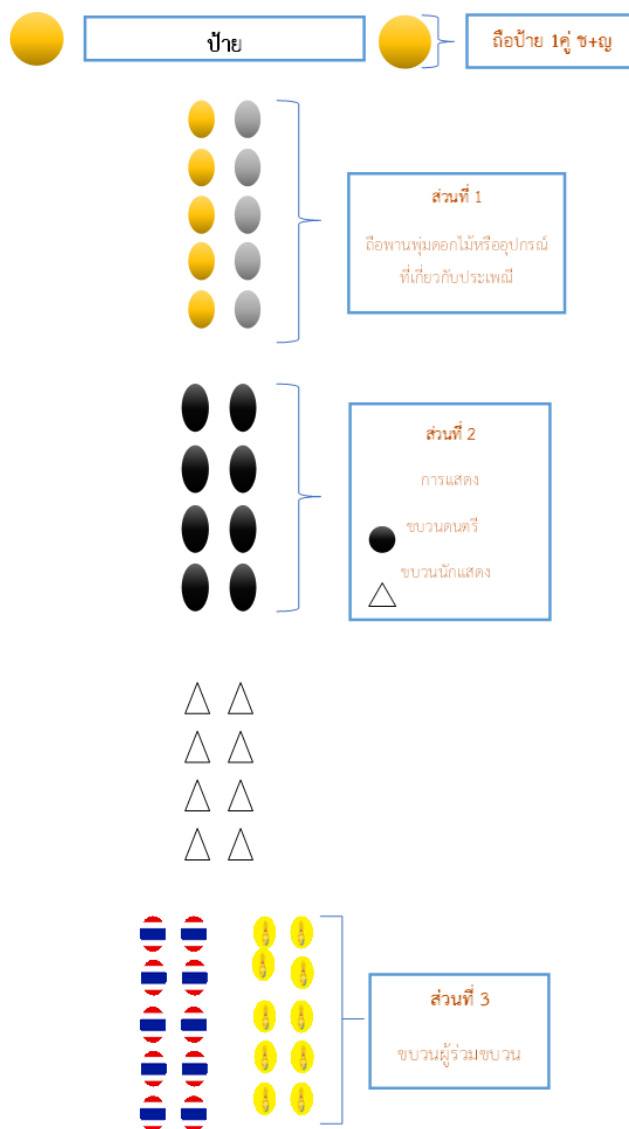
1.1 รูปขบวน การจัดรูปขบวนของทั้ง 7 อำเภอ 7 ชุดการแสดง ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ 1. ส่วนนำ 2. ส่วนการแสดง และ3. ส่วนผู้ร่วมขบวน

1) ส่วนนำ เป็นส่วนแรกของขบวน เป็นการจัดขบวนในลักษณะการเทิดพระเกียรติ แสดงถึงเอกลักษณ์ในแต่ละพื้นที่ ในส่วนนำผู้ถืออุปกรณ์เมื่อไปถึงจุดหมายปลายทางจะมีการนำอุปกรณ์สิ่งของที่ถือในนำขึ้นไปวางยังสถานที่อันเป็นที่สักการะเคารพนับถือของประชาชนทุกครั้ง

2) ส่วนของการแสดง แสดงให้เห็นศิลปะการแสดงพื้นบ้านในแต่ละพื้นที่ มุ่งเน้นลักษณะของการสร้างสรรค์การแสดงของแต่ละท้องถิ่น แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่การแสดงในขบวนขณะเคลื่อนที่ และการแสดงในขบวนขณะหยุดอยู่กับที่ ของแต่ละอำเภอที่มีลักษณะเฉพาะของท้องถิ่น

3) ส่วนของผู้เข้าร่วมขบวน เป็นส่วนของประชาชนแต่ละพื้นที่เข้าร่วมขบวน มีการกำหนดการแต่งกายให้มีความสวยงาม โดยใช้ผ้าทอที่เป็นลักษณะเฉพาะของชาวสุโขทัยด้วยเน้นความพร้อมเพรียงให้เป็นไปในแนวเดียวกัน

การจัดรูปขบวนของทั้ง 7 อำเภอ 7 ชุดการแสดง มีดังนี้

ภาพที่ 2 แผนผังการจัดขบวนแห่

1.2. ขั้นตอนการแสดง

จากการวิเคราะห์ขั้นตอนการแสดงของทั้ง 7 อำเภอ 7 ชุดการแสดง มีขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

1) จัดรูปขบวน เริ่มตั้งแต่ ส่วนนำ ส่วนการแสดงและส่วนของผู้ร่วมขบวน รูปแบบของขบวนจะเคลื่อนที่จากจุดเริ่มต้นไปถึงจุดหมายคือสถานที่ที่ทำพิธี เมื่อขบวนเคลื่อนมาถึงหน้าประธาน ขบวนจะหยุดเพื่อแสดงวัฒนธรรมประจำท้องถิ่นของตน แล้วจึงเคลื่อนขบวนต่อไปยังจุดหมายปลายทาง

2) การนำเสนอการแสดงพื้นบ้านของจังหวัดสุโขทัย มี 2 รูปแบบ ได้แก่ 1. การจัดการแสดงขณะขบวนเคลื่อนที่ 2. การจัดการแสดงในขณะขบวนหยุดอยู่กับที่ โดยจัดแสดงบริเวณลานกว้างหน้าประธานในพิธีหรือบริเวณที่เหมาะสม โดยขบวนจะหยุดให้ส่วนของการแสดงอยู่หน้าประธานหรือบริเวณลานกว้างแล้วนำเสนอการแสดงตั้งแต่ท่าแรกถึงท่าสุดท้ายต่อหน้าประธานและผู้ร่วมงานเมื่อจบการแสดงแล้วขบวนจึงเคลื่อนต่อไป

2. ด้านเครื่องแต่งกาย พบว่าการแสดงพื้นบ้านของจังหวัดสุโขทัย มีองค์ประกอบของเครื่องแต่งกาย ส่วนที่ 1. เสื้อที่สวมใส่ และส่วนที่ 2. ผ้าถุง มี 6 ชุดการแสดง ได้แก่ 1.รำมั่งคละ คณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ 2.รำกลองยาว 9 ท่า คณะจันทร์ทรงกลด 3. รำชานา 4. ชุดฟ้อนปราสาทไหว 5.ชุดฟ้อนไทยพวนประกอบกุยหลุยซุ่ม และ 6. ระบำชาวดินรำพัน สวมใส่เสื้อผ้าในแบบที่ 1 เหมือนกัน คือ ผู้หญิงสวมเสื้อคอกลมแขนกระบอกและเสื้อคอกลมแขนยาว ส่วนที่ 2. ผ้าถุง ผู้แสดงนุ่งผ้าชิ้นยาวกรอมเท้า เป็นลักษณะผ้าชิ้นตีนจก การแสดงอีกชุดคือ รำโทนศรีนคร สวมใส่เสื้อผ้าในแบบที่ 2 คือสวมเสื้อลูกไม้แขนยาว นุ่งผ้าโจงกระเบน ส่วนที่ 3 การพาดผ้าสไบ มี 4 ชุดการแสดง ได้แก่ 1.รำมั่งคละ คณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ 2 รำโทนศรีนคร 3. รำชานา และ 4. ระบำชาวดินรำพัน พาดผ้าสไบในแบบที่ 1 คือพาดสไบเฉียงจากไหล่ขวามาซ้อนทับข้างสะโพกซ้าย ส่วนที่เหลืออีก 3 ชุด พาดผ้าสไบในแบบที่ 2 คือห่มสไบทับเสื้อ แบบสไบเฉียง ได้แก่ชุด 1.รำกลองยาว 9 ท่า คณะจันทร์ทรงกลด 2. ชุดฟ้อนปราสาทไหว และ 3.ชุดฟ้อนไทยพวนประกอบกุยหลุยซุ่ม การแต่งกายของการแสดงพื้นบ้านทั้ง 7 ชุด สามารถแบ่งเป็น 3 ส่วนได้แก่ 1. เสื้อที่สวมใส่ 2 ผ้าถุง และ 3.ลักษณะการพาดผ้าสไบ ดังนี้

2.1 เสื้อที่สวมใส่ มี 2 แบบ ได้แก่

2.1.1 แบบที่ 1

ฝ่ายชาย นุ่งกางเกงม่อฮ่อมขาสามส่วน มีผ้าขาวม้าคาดเอว สวมเสื้อคอกลมแขนสั้น ใช้ผ้าขาวม้าหรือผ้าแถบคาดเอวด้วยผ้าสีสนัดใส่

ฝ่ายหญิง สวมเสื้อคอกลมแขนกระบอก คาดเข็มขัดทับผ้าชิ้น

รำมั่งคละ

รำกลองยาว 9 ท่า

รำชานนา

ฟ้อนปราสาทไหว

ฟ้อนไทยพวนประกอบกุ่มหูลู่

ระบำชาวดินร่ำพัน

ภาพที่ 3 เครื่องแต่งกาย เสื้อที่สวมใส่ แบบที่ 1

จากภาพที่ 3 เป็นการแต่งกายของการแสดงพื้นบ้านทั้ง 6 ชุด ในส่วนที่ 1 มีลักษณะเหมือนกันคือ ผู้หญิงสวมเสื้อคอกลมแขนกระบอก และเสื้อคอกลมแขนยาว พบในการแสดง 6 ชุดได้แก่ รำมั่งคละ รำกลองยาว 9 ท่า รำชาวนา ฟ้อนปราสาทไหว ฟ้อนไทยพวนประกอบกุ่มห่วยซุ่มและระบำชาวดินร่ำพัน

2.1.2 แบบที่ 2

สวมเสื้อลูกไม้แขนยาว เดิมทีสวมเสื้อแขนกระบอกแขนยาว ต่อมามีการพัฒนาขึ้นเป็นสวมเสื้อลูกไม้แขนยาว ซึ่งหาได้ง่าย มีผ้าพาดบ่า ดังภาพที่ 4

ภาพที่ 4 เสื้อที่สวมใส่ แบบที่ 2

2.2 ผ้านุ่ง มี 2 แบบ ได้แก่

2.2.1 แบบที่ 1

ผู้แสดงนุ่งผ้าซิ่นยาวกรอมเท้า เป็นผ้าซิ่นตีนจกและผ้าซิ่นดำปักมีลักษณะตัวซิ่นเป็นพื้นสีดำ และตีนซิ่นเป็นสีแดง ในชุดรำมั่งคละ คณะ ศ ราชพฤกษ์ เป็นผ้าซิ่นดำปัก ส่วนการแสดงชุดรำกลองยาว 9 ท่า คณะจันทร์ทรงกลด รำชาวนา ฟ้อนปราสาทไหว ฟ้อนไทยพวนประกอบกุ่มห่วยซุ่มและระบำชาวดินร่ำพัน (ปรากฏในภาพที่ 3)

2.2.2 แบบที่ 2

ผู้แสดงนุ่งโจงกระเบน ในชุดรำโทนศรีนคร ปรากฏดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 ส่วนของผ้านุ่ง แบบที่ 2 นุ่งโจงกระเบน

2.3 การพาดผ้าสไบ มี 2 แบบ พาดผ้าสไบในแบบที่ 1 คือพาดสไบเฉียงจากไหล่ขวามาซ้อนทับข้างสะโพกซ้าย พบในการแสดง 1.รำมั่งคละ คณะ ศ.ราชพฤกษ์ศิลป์ 2 รำโทนศรีนคร 3. รำชานา และ 4. ระเบียบชาวดินร่ำพัน การพาดผ้าสไบในแบบที่ 2 คือห่มสไบทับเสื้อ แบบสไบเฉียง ได้แก่ชุด 1. .รำกลองยาว 9 ท่า คณะจันทร์ทรงกลด 2. ชุดฟ้อนปราสาทไหว และ 3. ชุดฟ้อนไทยพวนประกอบกุ่มห่อหุ้ม มี 2 แบบ ได้แก่

2.3.1 แบบที่ 1

พาดสไบเฉียงจากไหล่ขวามาซ้อนทับข้างสะโพกซ้าย ดังภาพที่ 6

รำมั่งคละ

รำชานา

ภาพที่ 6 เครื่องแต่งกาย การพาดผ้าสไบแบบที่ 1

2.3.2 แบบที่ 2

หม่มสไบทับเสื้อ แบบสไบเฉียง ดังภาพที่ 7

ภาพที่ 7 เครื่องแต่งกาย การพาดผ้าสไบแบบที่ 2

จากภาพที่ 7 การพาดผ้าสไบในแบบที่ 2 เป็นการห่มสไบทับเสื้อ แบบสไบเฉียง พบในชุด รำ กลองยาว 9 ท่า คณะจันทร์ทรงกลด ฟ้อนปราสาทไหวและฟ้อนไทยพวนประกอบกุ่มหุ่ยซุ่ม

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง อัตลักษณ์การแสดงในงานประเพณีจังหวัดสุโขทัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการแสดง องค์ประกอบการแสดง วิธีการรำพื้นบ้านในงานประเพณีของจังหวัดสุโขทัยและศึกษาวิเคราะห์อัตลักษณ์การรำพื้นบ้านของจังหวัดสุโขทัยโดยศึกษา 7 อำเภอ 7 ชุดการแสดง ผู้วิจัยนำข้อมูลมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การแสดงพื้นบ้านของจังหวัดสุโขทัยทั้ง 7 ชุด สะท้อนลักษณะเด่นของวิถีชีวิตชุมชน ที่สืบทอดและพัฒนาจากรุ่นหนึ่งสู่อีกรุ่นหนึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว มีความโดดเด่น มีการออกแบบชุดการแสดงจากประเพณีท้องถิ่นในเรื่องการศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม และความสำคัญของการอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมที่มีอยู่ในท้องถิ่น สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชัยวัฒน์ พันธะศรี และคณะ (2563) ศึกษา เรื่อง อัตลักษณ์ด้านดนตรีและศิลปะการแสดงของชาวผู้ไทย อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า อัตลักษณ์ด้านดนตรีของชาวผู้ไทยมีองค์ประกอบหลากหลาย เครื่องดนตรีที่เป็นเอกลักษณ์ได้แก่ ซอบังไม้ไผ่ (ทั้งแบบดั้งเดิมและแบบไฟฟ้า) แคน พิณโปร่ง พิณไฟฟ้า และ กลอง ซึ่งใช้ประกอบทั้งพิธีกรรมและการแสดงทั่วไป บทเพลงที่ใช้ในการแสดงที่พบ ได้แก่ เช็งบังไฟ และ ฟ้อนผู้ไทย การแต่งกายของชาวผู้ไทยยังสะท้อนถึงเอกลักษณ์ของวัฒนธรรมที่สืบทอดมาเป็นเวลานาน โดยผู้แสดงมักสวมใส่เสื้อผู้ไทย ผ้าสไบ หรือแพรเบี่ยง ผ้าถุง หรือผ้ามัดหมี่ และผ้าพันมวยผม นอกจากนี้มีเครื่องประดับเช่น สร้อยคอ สร้อยเงิน เข็มขัด ต่างหู และ กำไลข้อมือที่เพิ่มความสวยงามให้การแสดง ท่ารำที่ใช้ในการแสดงมีจำนวนหลายท่ารำ เช่น ท่ารำฟ้อนผู้ไทย 16 ท่า ท่ารำฟ้อนหมอเหยา 2 ท่า และท่ารำเช็งบังไฟ 9 ท่า ปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในดนตรีและการแสดงของชาวผู้ไทย แบ่งออกเป็นปัจจัยภายในและภายนอก ปัจจัยภายในประกอบด้วย การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ความพยายามในการปรับปรุงดนตรีให้ทันสมัยขึ้น และความไม่สนใจในค่านิยมดั้งเดิม ส่วนปัจจัยภายนอกเกี่ยวข้องกับการรับอิทธิพลจากวัฒนธรรมต่างชาติและสื่อสังคมออนไลน์ การวิจัยนี้สรุปได้ว่า อัตลักษณ์ด้านดนตรีและศิลปะการแสดงของชาวผู้ไทย ยังคงดำรงอยู่ผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคมที่ช่วยสืบทอดและปรับตัวให้เข้ากับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป การเรียนรู้คุณค่าของตนเองและการถ่ายทอดวัฒนธรรมในชุมชนทำให้การแสดงและดนตรีของผู้ไทยยังคงเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิต แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยภายในและภายนอก การอนุรักษ์และส่งเสริมวัฒนธรรมดั้งเดิมนี้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการคงไว้ซึ่งมรดกวัฒนธรรมของท้องถิ่น

2. การแสดงพื้นบ้านของจังหวัดสุโขทัยทั้ง 7 ชุดการแสดง มีความเป็นอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมมีความโดดเด่นและยึดการดำรงอยู่กับชุมชนเป็นหลัก มีกลิ่นอายวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน นำสู่การจัดทำเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยใช้อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดเส้นทางสอดคล้องกับงานวิจัยของ นุพงษ์ กองกิมพ์ (2562) วิจัยเรื่อง ศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมชุมชนบ้านชาวอำเภอรอนดง จังหวัดสงขลา เพื่อจัดทำเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ผลการวิจัย พบว่าอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชุมชนบ้านชาว อำเภอรอนดง จังหวัดสงขลา 3 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านศาสนา/ความเชื่อ/ความศรัทธา ประกอบด้วยวัดบ้านชาว และคลองนางเรียม หรือทวดนางเรียม 2. ด้านอาหารพื้นบ้าน ประกอบไปด้วยเครื่องแกงสมุนไพร และ ปลาตุ๋น และ 3. ด้านหัตถกรรมท้องถิ่น คือ หัตถกรรมลูกปัดโนราห์ ทั้งหมดนี้เป็นอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่มีความโดดเด่นและยังคงดำรงอยู่กับชุมชนบ้านชาว รวมถึงการรักษาวัฒนธรรมให้มั่นคงกับชุมชน และมีกลิ่นอายวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างชัดเจน นำมาสู่การศึกษาปัจจัยที่จะจัดทำเส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยใช้อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดเส้นทาง

3. การแสดงพื้นบ้านของจังหวัดสุโขทัยทั้ง 7 ชุดการแสดง มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมทางวัฒนธรรม มีการปรับตัวและปรับเปลี่ยนอัตลักษณ์ของตนเองเพื่อนำมาเป็นจุดขายในการท่องเที่ยวและนำเสนออัตลักษณ์ของตนผ่านสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของชุมชน สะท้อนถึงความสำคัญของการอนุรักษ์วัฒนธรรม พัฒนาศิลปะการแสดงพื้นบ้านที่มีอัตลักษณ์เฉพาะในท้องถิ่นเพื่อการรองรับการท่องเที่ยวและการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาวิณี บุญเสริม (2564) เรื่อง การพัฒนาศิลปะการแสดงส่งเสริมอัตลักษณ์พื้นถิ่นในการรองรับนักท่องเที่ยวจังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาพบว่า ทั้งสามหมู่บ้านมีอัตลักษณ์การแสดงพื้นถิ่นที่เกิดจากกลุ่มชาติพันธุ์ที่แตกต่างกัน ปัจจุบันการแสดงพื้นถิ่นในแต่ละพื้นที่หาชมได้ยากเนื่องจากการแสดงไม่มีความสัมพันธ์กับวิถีชุมชนเหมือนเช่นแต่เดิม อีกทั้งองค์ความรู้ยังอยู่เฉพาะตัวกับศิลปินอาวุโส แนวทางการพัฒนาควรมีการส่งเสริมสืบทอดเยาวชนอย่างเป็นระบบ มีการฝึกฝนเพื่อพัฒนาทักษะการแสดงและการสร้างสรรค์รูปแบบการแสดงโดยให้เยาวชนในชุมชนได้มีส่วนร่วม เพื่อให้การแสดงมีความน่าสนใจตามยุคสมัย อีกทั้งทำให้เยาวชนได้รู้สึกถึงการมีส่วนร่วมและเป็นเจ้าของวัฒนธรรมนั้น

4. การแสดงพื้นบ้านของจังหวัดสุโขทัยทั้ง 7 ชุดการแสดง มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่โดดเด่น เนื่องจากการร่ายรำเป็นแบบฉบับดั้งเดิม เป็นมรดกของวัฒนธรรมและได้มีการนำมาผนวกกับการละเล่นพื้นบ้านเข้ากับวัฒนธรรมสอดคล้องกันได้อย่างกลมกลืนและลงตัว มีการถ่ายทอดวัฒนธรรมผ่านเพลงและท่าร่ายของการละเล่นพื้นบ้านร่ายโบราณเพื่อการแสดงออกหรือบอกกล่าวความเป็นอยู่ของชุมชนทั้งสองงานวิจัยมีความเชื่อมโยงกันในการศึกษาและอนุรักษ์อัตลักษณ์วัฒนธรรมของชุมชน ซึ่งช่วยส่งเสริมการพัฒนาทางสังคมและเศรษฐกิจของชุมชนในระยะยาว สอดคล้องกับงานวิจัยของชนิดา จันทรงาม (2561 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การสร้างสรรค์อัตลักษณ์รำไทพองของชุมชนบางกอกน้อย ผลการวิจัยพบว่า อัตลักษณ์รำไทพองของชุมชนบางกอกน้อย มีทั้งหมด 8 ด้าน 1) ด้านวิถีชุมชน 2) ด้านประวัติศาสตร์ 3) ชุมชนชนพหุวัฒนธรรม 4) ด้านสถาปัตยกรรม 5) ด้าน

วรรณกรรม 6)ด้านหัตถกรรม 7) ด้านคหกรรม และ 8) ด้านศิลปะการแสดง นำมาวิเคราะห์ห้องค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ คือ 1) การคัดเลือกนักแสดง ใช้นักแสดงที่มีทักษะทางด้านนาฏศิลป์ไทย 2) เพลงยึดรูปแบบ เพลงรำโทน จำนวน 10 บทเพลง 3) ดนตรี ใช้วงดนตรีรำโทน 4) เครื่องแต่งกาย สมัยรัชกาลที่ 7-รัชกาลที่ 8 5) การแปรแถว แบบอนุรักษ์และปรับปรุงใหม่ และ 6) กระบวนท่ารำใช้ภาษาทำนานาฏยศัพท์และกระบวน ท่าแสดงอัตลักษณ์รำโทน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงวิชาการ

1.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับอัตลักษณ์การแสดงสร้างสรรค์ที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัด สุโขทัยเพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดสุโขทัยให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปมากขึ้น สอดคล้องกับความเป็นเมืองมรดกโลก

1.2. ควรศึกษาเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของเพลงพื้นบ้านของจังหวัดสุโขทัย เพื่อสืบสาน ต่อยอดและ นำไปสร้างมูลค่าเพิ่มในด้านการประชาสัมพันธ์มรดกทางศิลปการแสดงพื้นบ้านที่สำคัญเพื่อส่งเสริมการ ท่องเที่ยวและสร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัดสุโขทัยต่อไป

2. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

2.1 จังหวัดควรกำหนดนโยบายให้ทุกอำเภอช่วยกันสืบสาน สร้างสรรค์การแสดงที่เกิดจากภูมิ ปัญญาท้องถิ่น เพื่อไม่ให้การแสดงที่มีความเป็นอัตลักษณ์สูญหาย

2.2 โรงเรียนควรมีนโยบายส่งเสริมการแสดงที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยนำมาบรรจุเป็น หลักสูตรสถานศึกษา

3. ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

3.1 ควรให้ประชาชนในท้องถิ่นของแต่ละอำเภอ ได้มีส่วนร่วมคิดและร่วมกำหนดแนวทางในการ สืบสาน สร้างสรรค์สร้างสรรค์การแสดงที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.2 จัดทำนโยบายส่งเสริมการแสดงสร้างสรรค์ที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่นของจังหวัดสุโขทัย โดยจัดแสดงในงานประเพณีของจังหวัดสุโขทัย

เอกสารอ้างอิง

- ภาวิณี บุญเสริม. (2564). การพัฒนาศิลปะการแสดงเพื่อส่งเสริมอัตลักษณ์พื้นที่ในการรองรับนักท่องเที่ยว จังหวัดกาญจนบุรี. *วารสารนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*. 40 (2), 24-40.
- ชนิดา จันทรงาม. (2561). การสร้างสรรค์อัตลักษณ์จำโทนของชุมชนบางกอกน้อย. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*. 4 (3), 55-66.
- ชมนาด กิจจันทร์. (2547). *นาฏยลักษณะตัวละครแบบหลวง*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นุพงษ์ กองกิมพ์. (2562). *ศึกษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมชุมชนบ้านขาว อำเภอรอนดง จังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ (วท.ม. (การจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชุมชน)). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- พิทยวัฒน์ พันธะศรี และคณะ. (2563). อัตลักษณ์ด้านดนตรีและศิลปะการแสดงชาวผู้ไทย อำเภอกุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. *วารสารวิชาการ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์*. 7 (1), 138-152.
- สุรพล วิรุฬกรักษ์. (2549). *หลักการแสดงนาฏยศิลป์ปริทรรศน์*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.